

Nogle effekter fra købmandshjemmet i Marstal

Storkøbmandens hjem i Kongegade (i dag: Kongensgade) i Marstal var givetvis præget af gammel-dags soliditet (Marstal var i øvrigt konservatismens højborg: Frem til 1890 faldt der ved rigsdagsvalgene kun Højrestemmer). Han søn, min farfar Peter Kromann udtog i 1924 de mest værdifulde møbler og andre arvestykker men ved Peters død i 1926 fik farmor kun en del af effekterne med. Resten gik til at betale gælden i Peters bo. Efter farmors død i 1961 blev effekterne fordelt mellem de seks brødre og det er i dag lidt vanskeligt med sikkerhed at fastslå, at dette eller hint arvestykke med sikkerhed går tilbage til Marstalhjemmet. Gennem skiftedokumenterne vedr. Peters bo er det dog muligt med en vis sikkerhed at bestemme tilhørsforholdet for de i det følgende nævnte effekter:

Jeg har arvet puncheskeen til venstre. På forsiden af sølvskaftet er indgraveret: *Erindring/ d. 9. Mai 1862*. Det er Rasmus og Albertines bryllupsdato. Stemplet bagpå: *C St* er sølvsmed Carl Stammer, Ærøskøbing, som virkede dér fra 1854 til sin død 1885. Det er som det meste Ærø-sølv ganske tyndt arbejde, men vidner dog om et vist økonomisk overskud i familien allerede i midten af 1800-tallet. Den figurerer i boopgørelsen sammen med 7 spiseskeer, en potageske og en kageske; tilsammen var de fire effekter vurderet til 100 kr. Hvor spiseskeerne, potageskeen og kageskeen er nu, ved jeg ikke

Jeg har også et andet klenodie, en sukkerske eller strøske, men det er ikke ærøsk arbejde. Jeg fik den for mange år siden af min mor, og husker ikke mere hvor hun sagde at den kom fra. Jeg vil tro, at jeg fik den lige efter farmors død, og at den så stammer fra oldefaders hjem. I hvert fald er motivet på skeen et sejlskib. I boopgørelsen efter Peters død figurerer en "strøske (plet)", vurderet til 3 kr. Det kan være den, men jeg kan ikke se, om min strøske er pletsølv.

I min besiddelse er endelig et tredje klenodie, som med sikkerhed stammer fra oldefader Rasmus' hjem, en kornvægt til måling af "hollandsk vægt", en enhed som blev brugt til udregning af korns massefylde.

Ved nogle ganske komplicerede udregninger af et mål korns vægt kunne man beregne antal kg pr m³, hvilket var nyttigt ved lastning af korn på skibene.

Via farmor er hjørneskabet til højre gået videre i familien, hvorom min mor vidste, at det stammede fra Marstal. Det er et smukt mahogniskab, som nu er i min bror Hans Kristians eje. I boopgørelsen efter Peter Kromann er der et

hjørneskab, som farmor udtog, vurderet til 50 kroner. Det er givetvis det.

Standuret til venstre er via farmor gået i arv til farbror Erling og videre til fætter Bent og dennes ældste søn, Paul. Det er sandsynligvis lavet på bestilling til købmandsfamilien. På urskiven kan læses "Albert C Fabricius Erröeskiöbing". Om Albert Clausen Fabricius vides ikke meget andet end at han var urmager i Ærøskøbing, født 1802 og død 1883. Han tilhørte en slægt af urmagere og smede, hvoraf den ældste, Claus Clausen Fabricius, var urmager, smed og klog mand i Marstal i 1700-tallet.

I boopgørelsen efter Peter Kromann er uret opført som en "Bornholmer" - som det

jo altså ikke var - vurderet til 100 kroner. Det var farmors ønske, at uret skulle nedarves til den ældste dreng, som er født Kromann, og næste i arvefølgen bliver Pauls søn, Oliver.

Kusine Vivi har bidraget til samlingen med disse to billeder.

Til venstre en kommode, hvorm ViVi meddeler, at hun har arvet den efter farmor (Fritze), men hun ved ikke, om den er fra Marstal. Imidlertid har en møbelsnedker peget på, at den nok er kommet til familien via søfarende, idet han kunne se, at den er af Cubamahogni og måske hjemtaget fra de vestindiske øer. I boopgørelsen figurerer en kommode, vurderet til 50 kroner. Kommoden er nu i Vivis datter, Birgittes eje.

Lygten til højre er

med sikkerhed fra Rasmus' hjem i Marstal. Også den er med blandt de effekter, farmor udtog, vurderingssummen var 2 kroner.

Endelig stammer jo tegningen af Kongegade som er gengivet i afsnittet om stor-købmanden jo fra hans hjem. Det samme gælder Familiealbummet med de mange uidentificerede billeder, som er gengivet på disse sider. Endelig medaljen for druknedes redning som er omtalt under Jens Peter Kromann, femte slægtled. Den er nu at

se på søfartsmuseet i Marstal.

Rundt om i de små Kromann-hjem må der givetvis findes flere effekter som kan føres tilbage til Rasmus J Kromanns købmandsgård. Jeg håber at få tilsendt flere billeder.